

V I Lenin

Tal vid 2:a allryska fackföreningskongressen

Den 20 januari 1919

(*Stormande, långvariga applåder*) Kamrater, först måste jag be om ursäkt för att jag idag på grund av en lätt krasslighet är tvungen att inskränka mig till ett kort anförande om den fråga som ni nu skall diskutera – frågan om fackföreningarnas uppgifter.

Den resolution ni har framför er har föreslagits fackföreningskongressen av den kommunistiska gruppen, som allsidigt diskuterat den. Eftersom resolutionen redan har tryckts, förutsätter jag att alla närvarande tagit del av den och jag skall därför uppehålla mig endast vid två huvudpunkter, som enligt min åsikt är de väsentligaste som överhuvudtaget berörs i denna resolution.

Jag tycker att den första punkten, en punkt av så att säga negativ karaktär, är uttalandet rörande parollen om fackföreningsrörelsens enhet eller oavhängighet'. Punkt 3 i resolutionen säger att parollen i praktiken har lett de grupper, som stöder den, till öppen kamp mot sovjetmakten och att detta försök har ställt dem utanför arbetarklassens led.

Jag tycker, kamrater, att denna beryktade oavhängighetsparoll förtjänar uppmärksamhet inte bara ur facklig synvinkel. Jag tror att endast om vi förstår att denna oavhängighetsparoll är ett självbedrägeri för en del och ett bedrägeri för andra, så kan hela den kamp rörande frågan om proletariats diktatur eller bourgeoisins diktatur som nu pågår över hela världen och som tydligt tillspetsas oerhört snabbt riktigt förstås, riktigt bedömas och göra det möjligt för arbetarklassen, för dess medvetna representanter, att på ett riktigt sätt delta i denna kamp. Först och främst skulle jag, om också bara i korthet, vilja påpeka hur falsk denna paroll är i teoretiskt avseende och att den teoretiskt är helt ohållbar.

Kamrater, det som senast hänt i Tyskland, det brutala lönnmordet på Liebknecht och Luxemburg, är inte bara den mest dramatiska och tragiska händelsen i den begynnande tyska revolutionen. Den belyser dessutom osedvanligt klart hur frågorna om den nuvarande kampen ställs inom dagens olika politiska strömningar och dagens olika teoretiska system. Det är just från Tyskland vi fått mest höra talas om exempelvis den beryktade demokratin, om parollerna om demokrati i allmänhet och om parollerna att arbetarklassen måste vara oberoende av statsmakten. Dessa paroller kan kanske vid första anblicken förefalla att inte ha något samband med varandra, men i själva verket är de nära förknippade. De är det därför att de visar hur starka de småborgerliga fördomarna fortfarande är trots proletariats väldiga erfarenheter av klasskampen, hur klasskampen alltjämt ofta, för att använda ett tyskt uttryck, endast är en läpparnas bekännelse och verkligen inte trängt in i huvudet och sinnet på alla dem, som tar den i sin mun. Hur kan man i själva verket, om vi erinrar oss den politiska ekonomins ABC, såsom vi lärt oss detta i Marx' Kapitalet, den teori om klasskampen på vars grund vi står med båda fötterna, hur kan det här vara tal om demokrati i allmänhet eller om oavhängighet då klasskampen idag blivit så stark och omfattande, då det blivit klart, att den socialistiska revolutionen ställts på dagordningen i hela världen, då detta praktiskt framgår av handlingarna i de mest demokratiska länderna? Den som tänker på detta sätt visar vad den politiska ekonomins teori beträffar, att han inte begripit en enda sida i Marx' Kapitalet, som nu alla länders socialister utan undantag svär på.

Men fastän de svär på Marx' Kapitalet, så viker de, då de nått fram till gränsen för den huvudkamp dit detta verk ledde, i själva verket bort från denna klasskamp och inbillar sig att det kan finnas en utanför eller över klasserna stående demokrati, att demokratin i det moderna samhället kan, så länge kapitalisterna har kvar sin egendom, vara något annat än borgerlig

demokrati, dvs en av falska, förljugna demokratiska skyltar dold borgerlig diktatur. Det var just från detta Tyskland vi nyligen fick höra röster som sade, att proletarietets diktatur där kanske, och rentav helt säkert, inte skulle överskrida demokratins ram och att demokratin skulle upprätthållas. Just där framträdde personer, som gjorde anspråk på att vara lärare i marxism, personer som varit hela Andra internationalens ideologer från 1889 till 1914, personer i stil med Kautsky, under demokratins fana utan att förstå att så länge kapitalisterna har kvar sin egendom är demokratin endast en alltigenom hycklande mask för bourgeoisins diktatur och att det inte kan vara tal om någon allvarlig lösning på frågan om arbetets frigörelse från kapitalets ok, ifall denna hycklande mask inte rycks bort, ifall vi inte ställer frågan så som Marx alltid lärt att den skall ställas och som proletarietets dagliga kamp lärt att den skall ställas, så som varje strejk, varje skärpning av den fackliga kampen lärt att den skall ställas, nämligen att så länge kapitalisterna har kvar sin egendom, kommer all demokrati endast att vara en hycklande mask för bourgeoisins diktatur. Allt tal om allmän röstning, hela folkets vilja och de röstades jämlikhet blir ett rent bedrägeri, ty det kan inte finnas jämlikhet mellan utsugare och utsugna, mellan kapital- och egendomsägare och de moderna löneslavarna.

Historiskt sett är naturligtvis borgerlig demokrati ett ofantligt framsteg jämfört med tsarism, självhärskardöme, monarki och alla slags kvarlevor av feodalism. Naturligtvis bör vi använda den och då kommer vi att ställa frågan så här: så länge arbetarklassens kamp för hela makten inte står på dagordningen, måste vi obetingat utnyttja den borgerliga demokratins former. Men saken är den, att vi just i internationell måttstock kommit fram till detta avgörande moment i kampen. Just nu står frågan så här: kan kapitalisterna behålla makten över produktionsmedlen och framför allt äganderätten till produktionsredskapen? Och detta innebär, att de förbereder nya krig. Det imperialistiska kriget har alldeles klart visat oss att den kapitalistiska egendomen är kopplad till denna folkslakt och oundvikligt och oupphörligt förde till den. Men när det är så, avslöjar sig allt prat om demokrati som ett uttryck för hela folkets vilja i allas åsyn som ett bedrägeri, visar sig enbart vara kapitalisternas och de rikas privilegium att fördumma de mest eftersläpande arbetarskikt både genom sin press, som blir kvar hos ägarna, och genom alla övriga medel för politisk påverkan.

Frågan står så här och endast så här: antingen bourgeoisins diktatur, maskerad av konstituerande församlingar, all slags röstningar, demokrati och liknande borgerliga bedrägerier, som bländar dumbommar och som nu endast personer, vilka alltigenom och över hela linjen är renegater mot marxismen och renegater mot socialismen, kan skryta och stoltsera med – eller proletarietets diktatur för att med järnhand undertrycka bourgeoisin, som hetsar de mest omedvetna elementen mot världsproletarietets bästa ledare. Denna diktatur innebär proletarietets seger för att undertrycka bourgeoisin, som nu alltmer rasande organiserar sitt desperata motstånd mot proletariet, ju klarare den sett att massorna ställt denna fråga. Tidigare ansåg den i de allra flesta fall att arbetarnas missnöje och förbittring var ett övergående uttryck för deras misstämning. Hittills har exempelvis de brittiska kapitalisterna, de kanske mest erfarna när det gäller att politiskt bedra arbetarna, de politiskt mest skolade och organiserade, ofta sett så på saken, att kriget naturligtvis lett till missnöje och att detta oundvikligen ger och kommer att ge upphov till arbetaroroligheter, men att frågan nu gäller vem som skall leda staten, vem som skall inneha statsmakten och om egendomen skall stanna kvar hos herrarna kapitalister – det har arbetarna ännu inte uttalat sig om. Händelserna har emellertid visat, att just denna fråga otvivelaktigt ställts på dagordningen inte bara i Ryssland utan också i en hel rad västeuropeiska länder och rentav inte bara i länder som deltagit i kriget utan också i neutrala länder, som lidit förhållandevis mindre, exempelvis Schweiz och Nederländerna.

Bourgeoisin har framför allt fostrats i den borgerliga parlamentarismens anda och den har fostrat massorna i denna anda.

Men det har blivit alldeles klart, att en rådsrörelse, en rörelse för rådsmyndighet mognat fram bland massorna. Rådsrörelsen har upphört att vara en rysk form för proletariatets makt, den har blivit det internationella proletariatets position i dess kamp om makten, den har blivit det andra steget i den socialistiska revolutionens världsomspännande utveckling. Det första steget var Pariskommunen, som visade att arbetarklassen inte kan nå socialism på annat sätt än genom diktatur, genom att med våld undertrycka utsugarna. Det första Pariskommunen visade var, att arbetarklassen inte kan nå socialism genom den gamla, borgerligt demokratiska, parlamentariska staten utan endast genom en stat av ny typ, som slår sönder både parlamentarism och byråkrati nedifrån och upp.

Det andra steget från den socialistiska revolutionens världsomspännande utveckling var sovjetmakten. Och medan man först ansåg den vara en rent rysk företeelse – och som en sådan kunde och måste man anse den vara, om man inte skulle lämna faktas mark –, så har händelserna nu visat att den även är proletariatets internationella kampform, att kriget som på ett nytt sätt blandat de proletära och halvproletära massorna gett dem en ny organisation, som åskådligt är motsatt den rovgiriga imperialismen, motsatt kapitalisternas klass med dess exempellösa, före kriget aldrig förekommande profiter, att kriget överallt skapat dessa nya kamporganisationer för massorna, proletariatets organisationer för att störta bourgeoisins makt.

Inte alla insåg denna sovjeternas betydelse, då de uppstod. Inte heller nu inser alla denna betydelse. Men för oss, som upplevde groddarna till dessa sovjeter 1905 och som efter Februarirevolutionen 1917 upplevde den långa vacklan och tvekan mellan massornas sovjetiska organisation och den småborgerliga, kompromissande, förrädiska ideologin, är bilden nu solklar. Den framstår alldeles tydligt för oss och vi griper oss an med frågans lösning utifrån denna bild, utifrån hur proletariatets kamp är statsmakten mot den kapitalistiska egendomen har utvecklats och med varje dag utvecklas allt bredare och djupare. Vilket värde har ur denna synvinkel alla påpekanden om demokrati, alla fraser om ”oavhängighet” och dylikt prat, som ständigt förfaller till en fråga om klasserna lösgjord inställning? Vi vet ju, att bourgeoisin härskar i det kapitalistiska samhället, att det kapitalistiska samhället uppstår just ur bourgeoisins politiska och ekonomiska makt. Antingen proletariatets makt eller bourgeoisins diktatur; det kan inte finnas någon medelväg i någotsånär allvarliga frågor under någon längre tid. Och den som talar om oavhängighet, om demokrati i allmänhet, förutsätter medvetet eller omedvetet något som ligger mitt emellan, någonting mellan eller över klasserna. Och detta är ständigt självbedrägeri, det är bedrägeri, det är en maskering av att så länge kapitalisternas makt består, så länge produktionsmedlen är kapitalisternas egendom kan demokratin vara mer eller mindre bred, mer eller mindre civiliserad osv men förblir i verkligheten en borgerlig diktatur, och desto klarare, desto uppenbarare väller inbördeskriget fram ur varje stor motsättning.

Ju närmare de politiska formerna i Frankrike ligger demokrati, desto lättare kan en sådan sak som Dreyfusaffären orsaka ett inbördeskrig där. Ju bredare demokratin är i Amerika, med dess proletariat, dess internationalister och även rena pacifister, desto lättare uppstår lynchningsfall och utbrott av inbördeskrig. Betydelsen av detta framstår ännu klarare för oss nu, då den första veckan av borgerlig frihet och demokrati i Tyskland har lett till en rasande sammandrabbning i ett inbördeskrig, en sammandrabbning som är långt häftigare och avsevärt mer förbittrad än i vårt land. Och den som bedömer dessa utbrott ur synvinkeln om de ena eller andra partierna vidtar rättsliga åtgärder och som gör bedömningen att Liebknecht och Luxemburg helt sonika mördats, den är slagen med blindhet och utmärker sig för intellektuell feghet och vill inte förstå, att vi här står inför utbrott av ett oemotståndligt

inbördeskrig, som ofrånkomligen framspringer ur kapitalismens alla motsättningar. Det finns inte och kan inte finnas någon medelväg. Allt tal om oavhängighet eller om demokrati i allmänhet är rent bedrägeri, det största förräderi mot socialismen, oavsett vilken sås det må serveras med. Och medan den teoretiska propagandan från bolsjevikerna, vilka nu är de faktiska grundarna av internationalen, medan bolsjevikernas teoretiska propaganda om inbördeskrig inte nått långt och ofta hejdats av censurhinder och de imperialistiska staternas militära spärråtgärder, så är det inte längre propagandan för och teorin om inbördeskriget utan inbördeskrigets fakta som blir allt våldsammare, ju äldre de västeuropeiska ländernas demokrati är och ju längre den varat. Dessa fakta kommer att tränga in även i de mest efterblivna och korkade skallar. Personer som talar om demokrati i allmänhet, om oavhängighet, kan nu bara betecknas som fossiler.

Med hänsyn till de svåra kampförhållanden, under vilka den fackliga rörelsen i Ryssland så nyligen uppstått och växt fram, och nu nästan slutgiltigt utbildats, måste man likväl i förbigående kasta en blick tillbaka och erinra sig gårdagen. Sådana minnen och påminnelser är enligt min åsikt desto nödvändigare som den fackliga rörelsen, just som facklig rörelse, under den inledda socialistiska världsrevolutionens epok måste genomleva en särskilt tvär vändning.

Det var särskilt i denna fackliga rörelse som bourgeoisins ideologer sökte fiska i grumligt vatten. De sökte göra den ekonomiska kampen, som är grunden för fackföreningsrörelsen, oberoende av den politiska kampen. Emellertid måste fackföreningarna såsom proletariats bredaste organisation i klassmåttstock, just nu, i handling och i synnerhet efter den politiska omvälvning, som förde över makten till proletariats, spela en särskilt stor roll just i detta ögonblick, måste inta den mest centrala ställningen i politiken, måste i viss mening bli det politiska huvudorganet, ty alla gamla begrepp och gamla kategorier i denna politik har vederlagts och ställts på huvudet av den politiska omvälvning, som förde över makten i proletariats händer. Den gamla staten var såsom den hade byggts upp även i de bästa och mest demokratiska av de borgerliga republikerna – jag upprepar det – aldrig och kan inte vara något annat än bourgeoisins diktatur, dvs en diktatur av dem som innehar fabrikena, produktionsredskapen, jorden och järnvägarna, kort sagt alla materiella medel, alla arbetsredskap, som arbetarna måste besitta för att inte förbli förslavade.

När den politiska makten övergick till proletariats måste just därför fackföreningarna alltmer och mer framträda samuppbbyggare av arbetarklassens politik, såsom människor vilkas klassorganisation skall ersätta den tidigare utsugarklassen och förkasta alla gamla traditioner och fördomar hos den gamla vetenskapen, som genom en lärd sade till proletariats: sköt ni er ekonomi, så kommer de borgerliga elementens parti att sköta politiken. I händerna på utsugarklassen och utsugarnas bödlar var hela denna predikan ett direkt verktyg för att undertrycka proletariats, som överallt höll på att övergå till uppror och kamp.

Också här, kamrater, måste fackföreningarna i sitt arbete på att bygga upp staten ställa en helt ny fråga, frågan om att omvandla fackföreningarna ”till statsorgan” såsom denna fråga betecknats i den av kommunisternas grupp föreslagna resolutionen. Här måste fackföreningarna framför allt reflektera över ett av de mest djuplodande och berömda uttalandena av den moderna kommunismens grundare: ”Ju bredare och mer djupgående en i samhället försiggående omvandling är, desto fler måste de människor bli, som företar denna omvälvning och som är denna omvälvnings skapare i ordets verkliga bemärkelse.” Ta feodaladelns gamla samhälle. Där var omvälvningarna löjligt lätta, så länge det rörde sig om att ta makten från en klick adelsmän eller feodalherrar och överlämna den till en annan. Ta det borgerliga samhället som skryter med sin allmänna rösträtt. Men i själva verket förvandlas, såsom vi vet, denna allmänna rösträtt, hela denna apparat till ett bedrägeri, ty den väldiga majoriteten av det arbetande folket är nedtryckt och undertryckt även i de mest avancerade,

kultiverade och demokratiska länderna, undertryckt genom det kapitalistiska slavarbetet, så att den faktiskt inte deltar och inte kan delta i politiken. Och nu inträder för första gången i mänsklighetens historia en omvälvning, som kan leda till socialismens fullständiga seger, men endast under förutsättning, att nya väldiga massor griper sig an med att styra självständigt. Den socialistiska omvälvningen innebär inte att statsformerna förändras, att monarki ersätts av republik, inte nya val, där det förutsätts fullständig ”jämlighet” mellan människorna och där valen i själva verket är ett konstlat undanskymmande och fördöljande av att den ene är egendomsinnehavare och den andre inte. Ur det borgerliga samhällets synvinkel förhåller det sig så här: när det finns ”demokrati” och när kapitalisten liksom proletären deltar i valen, så är detta ”folkets vilja”, det är ”jämlighet”, det är ett uttryck för folkets önskemål. Vi vet vilket nedrigt bedrägeri detta prat är, vilket endast är en täckmantel för bödlar och mördare i stil med Ebert och Scheidemann. I det borgerliga samhället styrs det arbetande folkets massa av bourgeoisin, med hjälp av en eller annan, mer eller mindre demokratisk form. De styrs av en minoritet, de besittande, som har del i den kapitalistiska egendomen och som har förvandlat bildningen och vetenskapen, den kapitalistiska civilisationens fastaste värn och högsta blomma, till ett redskap för utsugning, till ett monopol, för att hålla den överväldigande majoriteten av folket i slaveri. Den omvälvning, som vi har inlett och som vi genomför sedan två år och som vi är fast beslutna att slutföra (*applåder*), är möjlig och genomförbar endast under förutsättning, att vi åstadkommer maktens övergång till en ny klass, att den nya klassen nedifrån och upp träder i stället för bourgeoisin, de kapitalistiska slavägarna, de borgerliga intellektuella, representanterna för alla besittande och alla egendomsinnehavare inom hela förvaltningen, i hela det statliga uppbyggnadsarbetet, i hela ledningen av det nya livet. (*Applåder*)

Det är den uppgift vi nu står inför. Den socialistiska omvälvningen kan bli bestående först när denna nya klass lär inte av böcker, möten och tal utan av sin egen förvaltningspraktik. Först när den engagerar det arbetande folkets breda massor i detta, först när den utarbetar sådana former, som gör att alla arbetande människor lätt kan medverka i statens styrelse och ledning. Först under den förutsättningen kan den socialistiska omvälvningen bli bestående. Är denna förutsättning för handen blir denna klass en kraft, som kommer att sopa bort kapitalismen och alla dess kvarlevor som ett halmstrå eller ett dammkorn.

Detta är den uppgift som vi allmänt talat står inför från klasståndpunkt såsom förutsättning för den socialistiska omvälvningens seger. Det är en uppgift som ligger ytterligt nära och omedelbart är förknippad med uppgifterna för de organisationer, som även inom det kapitalistiska samhällets ram arbetade för bredast möjliga masskamp för att avskaffa detta samhälle. Men av de dåvarande organisationerna var fackföreningarna de bredaste organisationerna. Samtidigt som fackföreningarna förblir formellt självständiga organisationer kan och måste de nu, såsom det sägs i en av teserna i den för er framlagda resolutionen, energiskt delta i sovjetmaktens arbete genom direkt arbete i alla statsorgan, genom organisering av masskontroll över dessa organs verksamhet osv, genom att upprätta nya organ för bokföring, kontroll och reglering av all produktion och distribution, organ som baserar sig på mest intresserade breda arbetande massornas organiserade självverksamhet.

I det kapitalistiska samhället har det aldrig under borgerlig demokrati, inte ens i de bästa fall, inte ens i de mest avancerade länder, efter årtionden, ibland rentav århundraden av civilisation och kultur, förekommit att fackföreningarna omfattat mer än en femtedel av alla lönarbetare. Ett tunt toppskikt deltog i dem och av detta toppskikt lockades och korrumpades av kapitalisterna endast en försvinnande liten del att ta plats i det kapitalistiska samhället som arbetarledare. De amerikanska socialisterna har kallat dessa personer för ”kapitalistklassens arbetarlöjnanter”. I den friaste borgerliga kulturens land, i den mest demokratiska borgerliga republikens land såg de mycket klart den roll som spelades av proletariatets ytterligt tunna

överskikt, vilka de facto trädde i bourgeoisins tjänst som dess deputerade, som korrumberades och köptes av den och bildade de kadrer av socialpatrioter och fosterlandsförsvare, vilka för evärdliga tider kommer att ha Ebert och Scheidemann som hjältar.

I vårt land, kamrater, är läget nu annorlunda. Stödda på allt som den kapitalistiska kulturen skapat, stödda på det som den kapitalistiska produktionen skapat kan fackföreningarna dra igång det statliga ekonomiska uppbyggnadsarbetet enligt nya linjer. De kan bygga socialismen just på den materiella bas, på den storproduktion, vars börda lades på oss, som skapades mot oss, som inrättades för att i oändlighet förtrycka arbetarmassorna men som förenade och sammansvetsade dem och därigenom skapade det nya samhällets förtrupp. Och efter Oktoberrevolutionen, efter maktens övergång till proletariatet, började denna förtrupp gripa sig an med sin verkliga uppgift: att fostra de arbetande utsugna massorna, att dra in dem i ledningen av staten, i ledningen av produktionen utan ämbetsmän, utan bourgeois, utan kapitalister. Det är orsaken till att den resolution som föreslås er förkastar alla borgerliga planer och allt detta förrådiska prat. Det är orsaken till att den förklarar, att fackföreningarna oundvikligen måste omvandlas till statsorgan. Samtidigt går den ett steg längre. Nu ställer vi inte längre frågan om fackföreningarnas omvandling till statsorgan enbart teoretiskt. Vi har, tack och lov, lämnat det stadium, då vi sysslade med att ställa dessa frågor enbart till teoretisk diskussion. Vi kanske ibland rentav hunnit glömma de tider, då vi sysslade med sådana fria diskussioner om rent teoretiska ämnen. Dessa tider är för länge sedan förbi och vi ställer nu dessa frågor på grundval av årslång erfarenhet hos fackföreningarna, vilka i sin roll som produktionsorganisatörer har skapat sådana organisationer som högsta folkhushållningsrådet. I denna otroligt svåra sak har fackföreningarna begått en massa misstag och begår givetvis ständigt sådana utan att bry sig om att bourgeoisin grinar illa och säger: Nu har proletärer beslutat sig för att uträtta saker och ting själva och så begår de det ena felet efter det andra.

Bourgeoisin inbillar sig, att den inte begick några misstag, då den hade tagit över efter tsaren och adelsmännen. Den inbillar sig, att 1861 års reform, som skulle reparera livegenskapens byggnad och därvid lämnade kvar inkomstmassan och makten hos feodalherrarna, gick lätt och smidigt, att de inte åstadkom decenniernas kaos i Ryssland. I vartenda land förlöjligade adelsmännen uppkomlingarna inom bourgeoisin och raznotjintserna, som grep sig an med uppgiften att styra staten.

Naturligtvis gör sig nu den borgerliga intelligentsians hela blomma eller, bättre sagt, sterila blomma även lustig över varje misstag den nya makten begår, i synnerhet då den nya klassen, det arbetande folkets förbund, tvingades att på grund av utsugarnas rasande motstånd, på grund av det världsomspännande utsugarförbundets fälttåg mot Ryssland – ett av de svagaste och minst förberedda länderna – göra sin revolution rasande snabbt, under förhållanden, då vi tvingades att inte tänka så mycket på att denna omvälvning skulle gå lätt och smidigt som på att vi skulle hålla oss kvar tills det västeuropeiska proletariatet började vakna. Denna uppgift har vi löst. I detta avseende, kamrater, kan vi redan nu säga, att vi är långt lyckligare lottade än de som gjorde den franska revolutionen, som slogs ned av monarkiska och efterblivna länders allians. Som makt för den dåvarande bourgeoisins lägsta skikt höll sig den franska revolutionen kvar ett år, den utlöste inte genast en likartad rörelse i andra länder men likväl gjorde den så mycket för bourgeoisin, för den borgerliga demokratin att hela den civiliserade mänsklighetens hela utveckling under hela 1800-talet framgick ur den stora franska revolutionen, har den att tacka för allt.

Vi är långt lyckligare lottade. Det som dessa män den gången gjorde på ett år för att utveckla den borgerliga demokratin, har vi i långt större utsträckning gjort för den nya proletära regimen på ungefär samma tid. Vi har gjort det så framgångsrikt, att rörelsen i Ryssland, som inte började på grund av våra förtjänster utan på grund av ett speciellt sammanträffande av omständigheter och särskilda förhållanden, vilka placerade Ryssland mellan de två

imperialistiska jättarna i den moderna civiliserade världen, och sovjetmaktens seger redan nu under innevarande år åstadkommit, att denna rörelse blivit internationell. Kommunistiska internationalen har bildats, den gamla borgerliga demokratins paroller och ideal har krossats och nu finns det inte en enda medveten politiker i världen, vilket parti han än tillhör, som kan undgå att se, att den internationella socialistiska revolutionen börjat, att den pågår. (*Applåder*)

Kamrater, jag har svävat ut en smula när jag talat om hur vi gripit oss an med att praktiskt lösa frågan sedan vi lämnat dess teoretiska sida långt bakom oss. Vi har ett års erfarenheter som redan nu gett oss omätligt större framgångar för proletarietets och dess revolutions seger än vad ett år av den borgerliga demokratins diktatur gav för denna borgerliga demokratis seger i hela världen i slutet av förrförra seklet. Men under detta år har vi dessutom gjort väldiga praktiska erfarenheter. Om dessa inte gör det möjligt att exakt beräkna vart och ett av våra steg, så gör de i varje fall det möjligt att fastställa utvecklingstakten, hur snabbt utvecklingen skall gå, att se de praktiska svårigheterna och vidta de praktiska åtgärder, som leder från en delseger till en annan vid störtandet av bourgeoisin.

När vi blickar tillbaka, ser vi vilka misstag vi måste rätta till; vi ser klart vad vi måste bygga upp och hur vi måste bygga vidare. Just därför inskränker sig vår resolution inte till att proklamera att fackföreningarna skall bli statsorgan, till att proklamera proletarietets diktatur i princip, till att det är nödvändigt att vi, såsom det heter i resolutionen, "ofrånkomligen" går "mot en sammansmältning av de fackliga organisationerna och statsmaktens organ". Detta känner vi redan till från teorin, detta fastställde vi redan före Oktoberrevolutionen, detta var det nödvändigt att fastställa redan tidigare. Men det räcker inte. För ett parti, som omedelbart gripit sig an med att bygga upp socialism i praktiken, och för fackföreningar som redan bildat organ för att leda industrin i hela landet, i hela staten, som redan skapat högsta folkhushållningsrådet och som genom tusentals misstag har förvärvat tusentals element av den egna organisatoriska erfarenheter, är frågans kärna inte längre vad den var tidigare.

Idag räcker det inte längre för oss att inskränka sig till att proklamera proletarietets diktatur. Det är ofrånkomligt att göra fackföreningarna till statsorgan, det är ofrånkomligt att sammansmälta dem med statsmaktens organ, det är ofrånkomligt att uppbyggandet av storproduktionen helt och hållet övergår i deras händer. Men allt detta räcker inte.

Vi måste även beakta våra praktiska erfarenheter för att kunna bedöma den närmaste och nuvarande situationen riktigt. Detta är kärnan i vår uppgift just nu. Och det är just denna situation resolutionen kommer in på när den säger, att ifall fackföreningarna nu försökte att egenmäktigt påta sig statsmaktens funktioner, så skulle det bli en enda röra av detta. Vi har drabbats nog av denna röra. Vi har kämpat mycket mot dessa rester av det förbannade borgerliga systemet, mot småägarnas delvis anarkistiska, delvis egoistiska strävanden, som slagit så djup rot också bland arbetarna.

Arbetarna har aldrig varit skilda från det gamla samhället genom en kinesisk mur. Även de har kvar mycket av det kapitalistiska samhällets traditionella mentalitet. Arbetarna bygger upp det nya samhället utan att ha blivit nya människor, som är rena från den gamla världens smuts; de står fortfarande till knäna i denna smuts. Idag kan man bara drömma om att bli fri från denna smuts. Det vore den största utopi att tro, att detta kan göras med en gång. Det vore en utopi, som i praktiken bara skulle förlägga socialismens rike till himlen.

Nej, det är inte på det viset vi griper oss an med att upprätta socialism. Det gör vi medan vi fortfarande står på det kapitalistiska samhällets mark, medan vi kämpar mot alla de svagheter och brister, som också vidlåder de arbetande människorna och som drar ned proletarietet. I denna kamp förekommer fortfarande många av småägarnas gamla separatistiska vanor och bruk och fortfarande lever den gamla parollen "Var och en för sig, endast gud för alla." Av detta har det funnits mer än nog i varje fackförening, i varje fabrik, som ofta bara tänkt på sig

själv, medan herren gud och överheten må sörja för det övriga. Detta har vi upplevt, detta har vi fått erfara på vår egen rygg, detta har vållat oss så många fel, så många svåra fel, att vi nu beaktar dessa erfarenheter och säger till kamraterna: vi varnar er alldeles bestämt för självrådiga handlingar på detta område. Och vi säger: detta skulle inte innebära att bygga upp socialism, detta skulle betyda att underordna sig kapitalismens alla svagheter.

Vi har nu lärt oss att beakta hur svår den uppgift är som vi står inför. Vi står mitt uppe i arbetet på att bygga upp socialism och med tanke på denna huvuduppgift vänder vi oss mot alla egenmäktiga handlingar på detta område. De medvetna arbetarna måste varnas för sådana egenmäktiga handlingar. Man måste säga dem: nu, med en gång, kan vi inte smälta samman fackföreningarna med statsmaktens organ. Det skulle vara fel. Det är inte det som är uppgiften.

Vi vet nu att proletariatet har befordrat tusentals, möjligen tiotusentals proletärer till statsförvaltningen. Vi vet att den nya klassen – proletariatet – nu har egna representanter i varje gren av statsförvaltningen, i varje sektion av företag som socialiserats eller håller på att socialiseras och i varje bransch av ekonomin. Proletariatet vet detta. Det har gripit sig an med saken praktiskt och ser nu att det är nödvändigt att fortsätta på samma väg, att ännu många steg återstår innan det kan sägas att de arbetandes fackliga sammanslutningar definitivt smält samman med hela statsapparaten. Detta kommer att ske när arbetarna slutgiltigt tagit över alla organ för den ena klassens våldsutövning mot den andra. Och vi vet att det kommer att bli så.

Nu vill vi fästa all er uppmärksamhet på närmaste praktiska angelägenhet. De arbetandes egna deltagande i den ekonomiska förvaltningen och uppbyggandet av en ny produktion måste ständigt breddas. Utan att ha löst denna uppgift, utan att ha gjort fackföreningarna till organ för skolning av tiotusentals så många människor som nu till direkt deltagande i statsförvaltningen kommer vi inte att kunna slutföra det kommunistiska uppbyggnadsarbetet. Det inser vi klart och tydligt. Det står inskrivet i vår resolution, och det var just denna sak som jag mest av allt ville rikta er uppmärksamhet på.

I och med historiens största samhällsomvälvning, då proletariatet tog statsmakten i sina händer, genomgår fackföreningarnas alla funktioner en genomgripande förändring. Fackföreningarna håller på att bli den främsta uppbyggaren av det nya samhället, eftersom detta endast kan byggas upp av miljonmassorna. Under feodalismen räknades dessa statsbyggare i hundratal, under kapitalismen i tusental och tiotusental, och nu fordrar den socialistiska omvälvningen att tiotals miljoner aktivt, direkt och praktiskt deltar i statsförvaltningen. Det är något som vi är på väg mot, men vi har ännu inte uppnått det.

Fackföreningarna måste veta, att förutom de uppgifter som delvis fortfarande är aktuella och delvis bortfallit och som även ifall de fortfarande skulle gälla inte kan annat än ha en underordnad betydelse för oss, att förutom dessa uppgifter att bokföra, fastställa arbetsnormer och förena organisationer så finns det en högre och viktigare uppgift. Det är att lära massan att förvalta. Inte genom böcker, föreläsningar och möten utan genom praktisk erfarenhet. I stället för det avancerade skikt som proletariatet fört fram ur sin mitt för att leda och organisera bör allt flera nya arbetare tillföras institutionerna på det att det nya ledande skiktet skall förstärkas med tio andra av samma slag. Det är en uppgift som kan förefalla ofantlig och svår. Men om vi tänker efter hur snabbt revolutionens erfarenheter gjorde det möjligt att fullgöra de största uppgifterna som uppstod efter Oktoberrevolutionen och vilken kunskapsförstärkning som nu kännetecknar det arbetande folket, för vilket dessa kunskaper förr var otillgängliga och obehövlige, så kommer vi inte längre att finna denna uppgift så överväldigande.

Vi kommer att finna att vi kan gå iland med denna uppgift och lära ojämförligt mycket större arbetande massor att styra staten och förvalta industrin. Vi kommer att finna att vi är i stånd att utveckla det praktiska arbetet och skingra den skadliga vanföreställning som under

decennier och sekler inplantats i arbetarmassorna, nämligen att statsförvaltningen är en sak för privilegierade, att detta är en särskild konst. Det är inte sant. Vi kommer oundvikligen att begå fel, men dessa misstag blir en lärdom inte för grupper av studerande på något slags kurser i statsförvaltningsteori utan för miljoner arbetande, vilka själva kommer att få känna följderna av varje felsteg. De kommer själva att se att de står inför så trängande uppgifter som bokföring och fördelning av produkter och höjning av arbetsproduktiviteten, och erfarenheten kommer att visa dem att de själva innehar makten och att ingen kommer att hjälpa dem om de inte hjälper sig själva. Det är den nya mentalitet som håller på att skapas inom arbetarklassen. Det är den nya uppgift av kolossal historisk vikt som proletariatet står inför och som fackföreningsrörelsen och dess ledare framför allt måste komma till insikt om.

Fackföreningarna är inte längre bara fackliga föreningar. De är det i den mån de uppstått inom den enda möjliga ram som hänger samman med den gamla kapitalismen och eftersom de förenar det största antalet arbetande människor. Men deras uppgift är nu att höja dessa miljoner och tiotals miljoner arbetande från en enklare till en högre verksamhet, att outtröttligt hämta nya krafter ur de arbetande massornas reserv och befordra dem till de svåraste uppgifterna, att sålunda skola en allt bredare massa att styra staten, att smälta samman med den kamp som förs av proletariatet, som upprättat sin diktatur och nu upprätthåller den inför hela världen, som med varje dag vinner över den ena gruppen industriarbetare och socialister efter den andra i alla länder där dessa ännu igår tolererade anvisningarna av socialförrädarna och fosterlandsförsvarets socialadvokater men nu alltmer samlas kring kommunismens och Kommunistiska internationalens fana.

Att hålla denna fana högt och samtidigt oavlåtligt vidga socialistiska uppbyggarnas led, att minnas att det är fackföreningarnas uppgift att bygga upp det nya livet, skola nya miljoner och tiotals miljoner människor som genom sin egen erfarenhet lär sig undvika fel, kasta bort gamla fördomar och styra staten och förvalta produktionen – detta är den enda säkra garantin för att socialismen helt skall segra och varje möjlighet uteslutas att vrida historiens klocka tillbaka.

Tidningsreferat publicerades den 21 januari 1919 i nr 14 av *Ekonomitjjeskaja Zjizn* och den 22, 24 och 25 januari i nr 15, 16 och 17 av *Pravda*

V I Lenin, *Samlade skrifter*, 5:e ry uppl, b 37, s 435-453